

EL BAIX PENEDEÈS: UNA CRUÏLLA D'OPORTUNITATS DAVANT EL REPTA DEL CREIXEMENT

Síntesi de la jornada *El Baix Penedès. Una cruïlla d'oportunitats. Els reptes de la planificació i gestió del creixement demogràfic.*

Tabaris, Coma-ruga (el Vendrell), 14 d'octubre de 2025

Organitza:

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

Un territori estratègic en transformació

El Baix Penedès viu una etapa decisiva. Situada entre àrees molt poblades i amb bones connexions, la comarca ha experimentat un creixement demogràfic accelerat que planteja reptes en urbanisme, cohesió social i sostenibilitat. Amb més de 118.000 habitants i projeccions que apunten fins als 182.000 en escenaris alts, la pressió sobre habitatge, serveis i infraestructures és evident.

Aquest context va centrar la jornada “**El Baix Penedès: una cruïlla d'oportunitats**”, celebrada a Tabaris (Coma-ruga) i organitzada per la **Càtedra Universitat i Regió del Coneixement de la URV**, amb el suport d'institucions locals i empresarials. L'objectiu: reflexionar sobre un model de desenvolupament sostenible que integri planificació, diversificació econòmica i governança eficient.

La sessió -que va comptar amb una assistència d'unes seixanta persones-, es va iniciar amb la ponència *El Baix Penedès: la complexitat de ser una comarca ròtula*, a càrrec d'Òscar Saladié, Doctor en Geografia per la Universitat de Barcelona i Degà de la Facultat de Turisme i Geografia de la U. Rovira i Virgili.

També va incloure sengles taules sobre el rol dels municipis en el desenvolupament, la transformació del model econòmic i la cohesió social i territorial, respectivament.

Diagnosi: creixement i desequilibris

La comarca actua com a ròtula entre territoris densament poblats, però la seva estructura és complexa. El Pla Territorial General de Catalunya ja advertia sobre la necessitat d'articular el sistema Vendrell-l'Arboç, però el creixement ha superat totes les previsions i ha estat desequilibrat. La dispersió residencial, la manca d'una estratègia clara i indicadors socioeconòmics desfavorables (com la renda familiar baixa) evidencien una gran vulnerabilitat.

Els experts alerten del risc de suburbialització i reclamen un model urbanístic que aposti per la compactació, edificació vertical i preservació d'espais verds. A més, la dependència del sector serveis i la feblesa industrial exigeixen diversificació i aposta per la innovació.

Economia i mobilitat: claus per a la competitivitat

El Baix Penedès té potencial en àmbits com la R+D+i, amb referents com **IDIADA**, i en sectors emergents com l'enoturisme i l'economia creativa. Però cal una estratègia que connecti administració, empresa i universitat sota el model de la quàdruple hèlix.

La mobilitat és un altre repte. El corredor natural que representa la comarca ha de garantir connexions internes eficients (transport públic, carrils bici) i enllaços amb les altres ciutats de l'entorn. Sense una xarxa integrada, la competitivitat i la cohesió social queden compromeses.

Governança i identitat: la veu del territori

La manca d'un marc administratiu clar, que ha comportat la reivindicació històrica de la **vegueria Penedès**, dificulta la coordinació entre municipis. Els alcaldes reclamen una estratègia territorial compartida que superi la fragmentació actual i reforci la identitat comarcal.

Habitatge i cohesió social: respostes innovadores

L'escassetat d'habitatge assequible és una de les principals preocupacions. Entre les propostes, destaquen models flexibles com la propietat compartida, cooperatives i masoveria urbana. A més, calen programes d'integració per a nous residents i formació professional adaptada als sectors emergents.

Propostes per a un futur sostenible

Els participants van coincidir en aquestes línies d'acció prioritàries:

- **Planificació estratègica comarcal:** definir límits de creixement, usos del sòl i nodes d'activitat (concretant, alhora, el pla territorial). El consens ha de permetre optimitzar recursos.
- **Habitatge diversificat:** captar habitatges buits i impulsar cooperatives i altres modalitats flexibles d'accés.
- **Mobilitat sostenible:** millorar connexions internes i amb capitals de la resta de la vegueria i l'entorn, amb coordinació pública-privada.
- **Diversificació econòmica:** potenciar R+D+i i turisme amb marca pròpia. També desenvolupar la cultura i l'economia creativa i afavorir l'emprenedoria dels joves, com a manera de compensar el saldo laboral existent.

- **Governança clara:** establir mecanismes de coordinació comarcal i impulsar la vegueria com a marc, de manera compatible amb un mecanisme comarcal de desenvolupament que coordini actors públics i privats. També afavorir la interlocució entre administracions i propiciar major suport de la Generalitat, a partir d'una identificació clara de model i prioritats.
- **Cohesió social i talent:** programes d'integració de nous residents i formació professional adaptada a sectors emergents.

Reflexió final

Tal com va concloure el director de la Càtedra, **Jordi Duch**, "cal generar xarxa de debat, cooperació i confiança", enllaçant amb les finalitats de la mateixa. Segons ell, el Baix Penedès té potencial per transformar-se en un territori competitiu i sostenible, però necessita una estratègia compartida que integri tots els actors. El repte és majúscul, però també ho és l'oportunitat. En aquest context, la universitat ha de ser un actor clarament implicat, i ha de propiciar *outputs* concrets i una reflexió més sectorialitzada, sempre amb adaptació a la realitat específica de cada zona.

